

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curaclaim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

Curaclam na Bunscoile (1999) agus
Curaclam Teanga na Bunscoile (2019):

Achoimre ar Chairt Bhalla

2020

20
20

Curaclam na Bunscoile (1999) agus
Curaclam Teanga na Bunscoile (2019):

Achoimre ar Chairt Bhalla

Cuirtear achoimre i láthair ar an gcairt bhalla de na snáitheanna, na snáithaonaid/gnéithe agus na scileanna i *gCuraclam na Bunscoile (1999)* agus i *gCuraclam Teanga na Bunscoile (2019)*. Tá sé an-éasca ag an múinteoir í a úsáid.

Gné lárnach den chairt bhalla is ea go n-úsáidtear an dathchódú céanna le haghaidh leibhéil ranganna is a úsáidtear i *gCuraclam na Bunscoile (1999)*. Úsáidtear na dathanna le taispeáint cá dtugtar inneachair isteach. Le sampla is fearr a mhínítear é sin.

Déantar *línte agus uillinneacha* a liostú mar shnáithaonad faoin tsnáithe *Cruth agus Spás* sa mhatamaitic. Taispeántar *línte* i ndath **gorm** toisc go mbíonn an t-inneachair sin le feiceáil den chéad uair sa churaclam matamaitice ag leibhéal rang a Trí agus rang a Ceathair. Taispeántar na *huillinneacha* i ndath **plumchorcra** toisc go mbíonn an t-inneachair sin le feiceáil den chéad uair sa churaclam matamaitice ag leibhéal rang a hAon agus rang a Dó. Tá sé tábhachtach a rá go leanfar ag forbairt an inneachair seo i ranganna ina dhiaidh seo.

Léiríonn an cló dubh inneachair a bhaineann le gach leibhéal ranga. Murab ionann is an t-inneachair dathchódaithe, níl tabhairt isteach an inneachair seo nasctha le leibhéal ranga ar leith. Tá sé tábhachtach a rá go dtugtar an t-inneachair dathchódaithe isteach ar leibhéal ranga ar leith agus go ndéanfar forbairt bhreise air i ranganna ina dhiaidh sin. Chun an leas is fearr a bhaint as áisiúlacht an inneachair, moltar na cúig leathanach seo a leanas a phriontáil daite, ar chárta éadrom más féidir é, agus iad a cheangal le chéile feadh na n-imeall ingearach chun an chairt bhalla a chruthú.

CURACLAM TEANGA NA BUNSCOILE

MATAMAITIC

BÉARLA

GAEILGE (T1)*

TEANGA Ó BHÉAL

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

TEANGA Ó BHÉAL

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

LÉITHEOIREACHT

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

LÉITHEOIREACHT

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

SCRÍBHNEOIREACHT

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

SCRÍBHNEOIREACHT

- Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga (cumarsáid)
- Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint (tuiscint)
- Teanga a fhiosrú agus a úsáid (fiosrú agus úsáid)

*Scoileanna Gaeltachta agus Ián-Ghaeilge

LUATHGHNÍOMHAÍOCHTAÍ MATAMAITICIÚLA

- Rangú
- Meaitseáil
- Comparáid a dhéanamh
- Cur in ord

UIMHIR

- Comhaireamh agus uimhriú
- Comparáid agus ordú
- Anailís uimhris
Cónascadh, Foroinnt, Uimhriú
- Ionadluach
- Oibríochtaí
Suimiú, Dealú, Iolrú, Roinnt
- Codáin
- Deachúlacha agus Céatadáin
- Teoiric uimhris

AILGÉABAR

- Patrúin a fhorleathnú agus a úsáid
- Patrúin agus seichimh uimhris
- Uimhirabairtí
- Uimhreacha treocho
- Rialacha agus airíonna
- Athróga
- Cothromóidí

CRUTH AGUS SPÁS

- Feasacht ar spásúlacht
- Cruthanna déthoiseacha
- Cruthanna tríthoiseacha
- Siméadracht
- Línte agus uillinneacha

TOMHAIS

- Fad
- Meáchan
- Toilleadh
- Am
- Airgead
- Achar

SONRAÍ

- Sonraí a aithint agus a léirmhíniú
- Sonraí a léiriú agus a léirmhíniú
- Seans

FORBAIRT SCILEANNA

- Cur i bhfeidhm agus réiteach fadhbanna
- Cumarsáid agus cur in iúl
- Comhtháthú agus nascadh
- Réasúnaíocht
- Cur i bhfeidhm
- Tuiscint agus tabhairt chun cuimhne

**CURACLAM NA BUNSCOILE (1999) AGUS
CURACLAM TEANGA NA BUNSCOILE (2019):**

ACHOIMRE AR CHAIRT BHALLA

NA hAMHARCEALAÍONA
LÍNÍOCHT
<ul style="list-style-type: none"> Líníochtaí a dhéanamh Breathnú agus freagairt
PÉINT AGUS DATH
<ul style="list-style-type: none"> Péinteáil Breathnú agus freagairt
PRIONTA
<ul style="list-style-type: none"> Priontaí a dhéanamh Breathnú agus freagairt
CRÉ
<ul style="list-style-type: none"> Forbairt foirme i gcré Breathnú agus freagairt
TÓGÁIL
<ul style="list-style-type: none"> Tógálacha a dhéanamh Breathnú agus freagairt
FABRAIC AGUS SNÁITHÍN
<ul style="list-style-type: none"> Cruthú le fabraic agus le snáithín Breathnú agus freagairt
COINCHEAPA
Feasacht ar:
<ul style="list-style-type: none"> Líne Chruth Fhoirm Dhath agus ar thon Uigeacht Ghréas agus ar rithim Spás

CEOL
ÉISTEACHT AGUS FREAGAIRT
<ul style="list-style-type: none"> Iniúchadh fuaimeanna <ul style="list-style-type: none"> Fuaimeanna sa timpeallacht Fuaimeanna gutha Cnagadh coirp Uirlisí   Éisteacht le ceol agus freagairt dó
SEINM
<ul style="list-style-type: none"> Amhránaíocht <ul style="list-style-type: none"> Amhránaíocht aoncheoil Páirtamhránaíocht shimplí   Tús na litearthachta <ul style="list-style-type: none"> Rithim Tuinairde Rithim agus tuinairde   Seinm uirlisí
CUMADÓIREACHT
<ul style="list-style-type: none"> Tobchumadh agus cruthú Píosaí cumadóireachta a phlé agus a thaifeadadh
COINCHEAPA CEOIL
Tuiscint do:
<ul style="list-style-type: none"> Bhuille (buille cothrom) Ré (fada/gearr, patrúin, rithim) Luas (tapa/mall) Thuinairde (ard/íseal) Dhinimic (glórach/bog) Chomhdhéanamh (cosúil/éagsúil) Thondath (fuaim shainiúil) Uigeacht (fuaim amháin/fuaimeanna le chéile) Stíl

DRÁMAÍOCHT
DRÁMAÍOCHT CHUN MOTHÚCHÁIN, EOLAS AGUS IDÉANNA A INIÚCHADH D'FHONN TUISCINT A CHOThÚ
<ul style="list-style-type: none"> Iniúchadh agus déanamh drámaíochta Léirmaoineamh ar dhrámaíocht Comhoibriú agus cumarsáid i ndéanamh drámaíochta
RÉAMHRIACHTANAS DO DHÉANAMH DRÁMAÍOCHTA:
<ul style="list-style-type: none"> Ábhar An suíomh ficseanach Timpeallacht shábháilte a chruthú
GNÉITHE NA DRÁMAÍOCHTA
<ul style="list-style-type: none"> Creideamh Ról agus carachtar Gníomhaíocht Suíomh Am Teannas Brí Genre

STAIR

MISE AGUS MO MHUINTIR/STAIÉIR ÁITIÚLA

- Mise
  - Mo mhuintir nó Muintir duine a bhfuil aithne agam air/uirthi
  - Nuair a bhí mo sheanathreacha/ sheanmháithreacha óg
  - Cluichí agus caitheamh aimsire san am atá thart
  - Féastaí agus féilte san am atá thart
  - Áitribh
  - Mo scoil/Scoileanna
  - Foirgnimh, láithreáin nó fothraigh i mo cheantar
  - Mo cheantar trí na haoiseanna
- Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

SCÉALAÍOCHT

- Scéalta as saol daoine a mhair san am atá thart
  - Miotais agus finscéalta
- Ba cheart rogha scéalta a fhiosrú gach bliain

LEANÚNACHAS AGUS ATHRÚ

- Leanúnachas agus athrú sa gharthimpeallacht
  - Bia agus feirmeoireacht
  - Éadaí
  - Áitribh agus tithe/orbairtí tithíochta agus uirbeacha
  - Fánaíocht
  - Iompar
  - Cumarsáid
  - Fuinneamh agus cumhacht
  - Siopaí/Ceardlanna agus aontaí agus monarchana
  - Scoileanna agus oideachas
  - Litríocht, ealaín, ceardaíocht agus cultúr
  - Cúram na n-easlán
  - Babhtáil, trádáil agus airgead
- Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

POBAIL AGUS SOCHAITHE ÁRSA

- Pobail na Clochaoise
- Pobail na Cré-umhaoise
- Sochaithe ársa Ghleann na Tígrise agus na hEofraite
- Na hÉigiptigh
- Na Gréagaigh
- Na Rómhánaigh
- Na Ceiltigh
- Éire Luath-Chríostaí
- Na Lochlannaigh

agus staidéar a dhéanamh ar chuid acu seo:

- Pobail Mheiriceá Láir agus Mheiriceá Theas
- Pobail na hÁise
- Pobail na hAfraice
- Pobail Mheiriceá Thuaidh
- Pobail Astraláiseacha

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

FORBAIRT SCILEANNA

Ag obair mar staraí

- Am agus cróineolaíocht
- Athrú agus leanúnachas
- Cúis agus iarmhairt
- Fianaise a úsáid
- Sintéisiú agus cur in iúl
- Ionbhá

SAOL, SOCHAÍ, OBAIR AGUS CULTÚR SAN AM ATÁ THART

- An saol in Éirinn i rith thréimhse na Normannach
- An saol sna bailte móra agus faoin tuath in Éirinn agus san Eoraip i rith na Meánaoise
- An saol san ochtú haois déag
- An saol sa naoú haois déag
- Teanga agus cultúr in Éirinn ag deireadh na naoú haoise déag agus ag tús na fichiú haoise
- An saol le linn an Dara Cogadh Domhanda
- An saol in Éirinn ó chaogaidí na fichiú haoise i leith

Ba cheart dhá aonad snáithe / aonad snáithe amháin a roghnú as an snáithe seo i rith gach bliana.

TRÉIMHSÍ ATHRAITHE AGUS COIMHLINTE

- An Renaissance
- An Reifirméisean
- Trádálaithe, taiscéalaithe agus coilínigh ón Eoraip
- An Gorta Mór
- An Réabhlóid Thionsclaíoch
- An t-athrú in úinéireacht na talún in Éirinn sa naoú haois déag
- An t-athrú i rólanna na mban sa naoú haois déag agus san fhichiú haois
- An Chéad Chogadh Domhanda
- Éire nua-aoiseach

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

POLAITÍOCHT, COIMHLINT AGUS AN TSOCHAÍ

- Éire sa séú agus sa seachtú haois déag
- Réabhlóid agus athrú i Meiriceá, sa Fhrainc agus in Éirinn
- Ó Conaill agus Saoirse na gCaitliceach
- 1916 agus bunú an stáit
- Tuaisceart Éireann
- Éire, an Eoraip agus an Domhan ó 1960 i leith

Ba chóir dhá shnáithaonad a roghnú as an snáithe seo gach bliain.

TÍREOLAÍOCHT

IMSHAOIL DHAONNA

- Ag maireachtáil sa phobal áitiúil
  - ◊ Mo theaghlach agus mo phobal
  - ◊ Bailte agus foscadh
  - ◊ An scoil
  - ◊ Daoine i mbun oibre
  - ◊ Daoine ag súgradh
- Daoine agus áiteanna i gceantair eile
- Daoine a chónaíonn agus a shaothraíonn sa cheantar áitiúil agus
- Daoine a chónaíonn agus a shaothraíonn i gceantar codarsnach in Éirinn
  - ◊ Daoine agus pobail
  - ◊ Gnéithe an imshaoil nádúrtha agus daoine
  - ◊ Lonnaíocht: bailte agus foirgnimh eile
  - ◊ Daoine i mbun oibre
  - ◊ Iompar agus cumarsáid
- Daoine agus críocha eile
  - ◊ Imshaol i dtír Eorpach eile
  - ◊ Imshaol i dtír nach bhfuil san Eoraip
- Lárionad sa chontae, sa réigiún agus sa tír
- Saincheisteanna trádála agus forbartha (Trádáil nó Gorta nó Forbairt agus cúnaimh)

IMSHAOIL NÁDÚRTHA

- An t-imshaol nádúrtha áitiúil
- Talamh, aibhneacha agus farraigí mo chontae/na hÉireann
- Gnéithe nádúrtha na hEorpa agus an domhain
- Carraigeacha agus ithreacha
- Aimsir, aeráid agus aerbhrat
  - ◊ Faisnéis aimsire
  - ◊ Aimsir agus aeráid
  - ◊ An t-aerbhrat
- Pláinéad an Domhain sa spás
  - ◊ An Domhan agus an ghrian
  - ◊ An Domhan, an ghealach agus an grianchóras

FEASACHT AGUS CÚRAM IMSHAOIL

- Ag tabhairt aire don dúiche timpeall orm
- Feasacht imshaoil
- Ag tabhairt aire don imshaol

FORBAIRT SCILEANNA

Tuiscint d'áit agus do spás

- Tuiscint d'áit
- Tuiscint do spás

Léarscáileanna, cruinneoga agus scileanna grafacha

- Ag úsáid léirithe d'áiteanna
- Ag úsáid pictiúr, léarscáileanna, mionsamhlacha agus cruinneoga

Scileanna imscrúdaithe tíreolaíochta

- Ag ceistiú
- Ag breathnú
- Ag tuar
- Ag imscrúdú agus ag tástáil
- Ag meas agus ag tomhas
- Ag anailísiú
- Ag clárú agus ag cur in iúl
- Ag meastóireacht

EOLAÍOCHT

DÚILE BEO

- Mise
  - ◊ Éagsúlacht agus tréithe daoine
  - ◊ Próisis na beatha daonna
- An bheatha dhaonna
  - ◊ Éagsúlacht agus airíonna daoine
  - ◊ Próisis na beatha daonna
- Plandaí agus ainmhithe/Plandaí agus ainmhithe
  - ◊ Éagsúlacht agus airíonna dúile beo
  - ◊ Próisis na beatha

FUINNEAMH AGUS FÓRSAÍ

- Solas
- Fuaim
- Teas
- Maighnéadas agus leictreachas
- Fórsaí

ÁBHAR

- Airíonna agus tréithe ábhar
- Ábhair agus athrú
  - ◊ Téamh agus fuarú
  - ◊ Meascadh, deighilt agus athruithe eile

FEASACHT AGUS CÚRAM IMSHAOIL

- Cúram díom féin agus de mo thimpeallacht
- Feasacht imshaoil
- Eolaíocht agus an t-imshaol

FORBAIRT SCILEANNA

Ag obair go heolaíoch

- Ag ceistiú
- Ag breathnóireacht
- Ag tuar
- Ag imscrúdú agus ag tástáil
- Ag meas agus ag tomhas
- Ag anailísiú
  - ◊ ag sórtáil agus ag rangú
  - ◊ Ag aithint patrún
  - ◊ Ag léirmhíniú
- Ag clárú agus ag cur in iúl

Ag dearadh agus ag déanamh

- Ag iniúchadh
- Ag pleanáil
- Ag déanamh
- Ag meastóireacht

OIDEACHAS SÓISIALTA, PEARSANTA AGUS SLÁINTE

MÉ FÉIN

- Féinaithne
  - ◊ Féinfheasacht
  - ◊ Ag forbairt féinmhuiníne
  - ◊ Ag déanamh cinntí
- Ag tabhairt aire do mo chorp
  - ◊ Bheith eolach ar mo chorp
  - ◊ Bia agus cothú
  - ◊ [Sláinte agus folláine](#)
- Ag fás agus ag athrú
  - ◊ Athraím agus mé ag fás
  - ◊ [Beatha nua](#)
  - ◊ Braistintí agus mothúcháin
- Sábháilteacht agus cosaint
  - ◊ Sábháilteacht phearsanta
  - ◊ Saincheisteanna sábháilteachta
  - ◊ [Ag déanamh cinntí](#)

MÉ FÉIN AGUS DAOINE EILE

- Mise agus mo theaghlach
- Mo chairde agus daoine eile
- Caidreamh le daoine eile
  - ◊ [Ag déanamh cumarsáide](#)
  - ◊ [Ag réiteach coimhlinte](#)

MÉ FÉIN AGUS AN DOMHAN MÓR

- Ag forbairt saoránachta
  - ◊ Pobal mo scoile
  - ◊ Ag maireachtáil sa phobal áitiúil/
[Pobail áitiúla agus pobail níos leithne](#)
  - ◊ Cúram imshaoil
  - ◊ [Pobail náisiúnta agus Eorpacha agus pobail níos leithne](#)
- Oideachas na meán cumarsáide

CORPOIDEACHAS

LÚTHCHLEASAÍOCHT

- Rith
  - ◊ Siúl, bogshodar nó rith feadh achair
  - ◊ Rábáil
  - ◊ Rásanna sealaíochta
  - ◊ Cliathreathaíocht
- Léimneach
- Caitheamh
- An lúthchleasaíocht a chiallú agus a léirthuisint

DAMHSA

- An damhsa a iniúchadh, a chruthú agus a dhéanamh
- An damhsa a chiallú agus a léirthuisint

GLEACAÍOCHT

- Luail
- An ghleacaíocht a chiallú agus a léirthuisint

CLUICHÍ

- Seoladh, glacadh agus taisteal
  - ◊ Láimhsiú na liathróide
  - ◊ Ciceáil
  - ◊ Iompar agus bualadh
- Cluichí a cheapadh agus a imirt
- Cluichí a chiallú agus a léirthuisint

GNÍOMHAÍOCHTAÍ LASMUIGH AGUS GNÍOMHAÍOCHTAÍ EACHTRAÍOCHTA

- Siúl, [rothaíocht agus gníomhaíochtaí campála](#)
- Treodóireacht
- Dúshláin lasmuigh
- [Gníomhaíochtaí uisce](#)
- Gníomhaíochtaí lasmuigh agus gníomhaíochtaí eachtraíochta a chiallú agus a léirthuisint

OILIÚINT UISCE

- Sláinteachas
- Sábháilteacht uisce
- Dul isteach san uisce agus teacht amach as
- Snámhacht agus tiomáint
- Forbairt banganna snámha
- Cluichí liathróide uisce
- Oiliúint uisce a chiallú agus a léirthuisint

Ba cheart cúig cinn de na snáitheanna Corpoideachais a áireamh gach bliain

OIDEACHAS REILIGIÚNACH

Tá na húdaráis/eagraíochtaí ábhartha (an eaglais/scoil) fós freagrach as forbairt agus as cur i bhfeidhm an churaclaim le haghaidh oideachas reiligiúin, ag teacht le pátrúnacht na mbunscoileanna.